HE 44/2019 vp
Päivi Laitila, Harri Heinaro,
Kirsi-Maaria Forssell

4.11.2019

Eduskunnan ympäristövaliokunta

Asiantuntijapyyntö 5.11.2019 kokoukseen
Asia: HE 44/2019 vp Hallituksen esitys eduskunnalle laiksi asuinrakennusten ja asuntojen korjausavustuksista annetun lain muuttamisesta

Motiva Oy:n lausunto Hallituksen esitykseen eduskunnalle laiksi asuinrakennusten ja asuntojen korjausavustuksista annetun lain muuttamisesta

Motiva Oy kiittää mahdollisuudesta antaa lausunto Hallituksen esitykseen eduskunnalle laiksi asuinrakennusten ja asuntojen korjausavustuksista annetun lain muuttamisesta.

Pääministeri Antti Rinteen hallituksen ohjelmassa 6.6.2019 Osallistava ja Osaava Suomi – sosiaalisesti, taloudellisesti ja ekologisesti kestävä yhteiskunta – esitetään lukuisia tavoitteita rakennuskannan energiatehokkuuden ja vähähiilisyyden lisäämiseksi. Tämä on erittäin kannatettavaa, sillä rakennusten energiankäyttö aiheuttaa yli 30 % energian kulutuksestamme ja noin 30 % hiilidioksidipäästöistä. Asuinrakennusten osuus rakennusten lämmitysenergian-kulutuksesta on yli 70 %.

Kannusteet asuntojen korjaamisesta energiatehokkaammiksi ovat välttämättömiä ja pienilläkin tuilla nähdään olevan vipuvaikutusta ja vaikuttavuutta, jotta korjauksia toteutetaan ja että niissä huomioidaan myös energiatehokkuus ja vähähiilisyys. Avustusten tarpeeellisuus on noussut esiin mm. lokakuussa valmistuneessa työ- ja elinkeinoministeriön energiatehokkuustoimikunnan työssä (https://tem.fi/julkaisu?pubid=URN:ISBN:978-952-327-456-3) ja Rakennusten energia-tehokkuusdirektiivin edellyttämässä, parhaillaan Motivan johdolla työn alla olevassa Pitkän aikavälin korjausstrategiassa (www.motiva.fi/remppa). Näiden töiden tuloksissa on korostunut rahoitusmekanismien, kuten tukien ennakoitavuus, jatkuvuus ja pitkäjänteisyys. *”Rahoitusmekanismeilla tulisi myös tavoitella säädöksiä paremman tason suunnittelua ja toteutusta, tukien tulisi koskea myös suunnittelutyötä ja kohdistua tasapuolisesti asumismuodosta riippumatta. Tärkeää on tarjota riittävästi tietoa rahoitusmahdollisuuksista, niiden hakemisesta ja esimerkkikohteista”*.

Edellä oleviin tuloksiin ja havaintoihimme peilaten olemme Motivassa tyytyväisiä, että asuinrakennusten ja asuntojen korjausavustuksia koskevaa lakia on lähdetty ripeästi muuttamaan. On myös erinomaista, että tässä vaiheessa suunnitelmien mukaan avustusta on saatavissa ainakin seuraavina kolmena vuonna. Tämä luo pohjan avustusmekanismin pitkäjänteisyydelle. On erittäin positiivista, että kaikki korjaushankkeen kustannukset, mukaan lukien suunnittelukustannukset ja järjestelmien säätö- ja tasapainotuskustannukset, voidaan laskea kokonaiskustannuksiin. Tämän myötä varmistetaan ammattimaisesti suunnitellut ja toimivat ratkaisut, jotka myös saatetaan käytännössä toimintakuntoon. Erittäin hyvää on myös se, että monenlaiset ratkaisut energia-

tehokkuuden parantamiseksi ovat avustusjärjestelmän piirissä, mikä osaltaan kannustaa uusiin, innovatiivisiin ratkaisuihin.

Esityksen (mukaan lukien perustelumuistio) pohjalta meille Motivassa jäi epäselvyyttä joidenkin kohtien tulkinnoista, joista nostamme esiin muutaman kohdan. Saattaa olla, että olemme ymmärtäneet joitain kohtia väärin. On kuitenkin selvää, että näin pikaisella aikataululla toteutettava ja laajoja kohderyhmiä (sisältäen erilaiset tavalliset kuluttajat) sekä erilaisia ratkaisumahdollisuuksia käsittävän avustuksen käytäntöön vienti vaatii hakemusten käsittelyn lisäksi muitakin resursseja, jotta avustusten hakijoille voidaan viestinnän ja neuvonnan kautta tarjota konkreettisia toimintatapoja ja esimerkkejä.

> Esityksessä todetaan vain hakemusten käsittelyyn tarvittavan jonkin verran lisäresurssia Asumisen rahoitus- ja kehittämiskeskukseen. Tämä ei käytännössä tule mielestämme riittämään.

Pitkäjänteisellä, vapaaehtoisella energiatehokkuuden edistämisellä on Suomessa saatu hyviä tuloksia energiatehokkuussopimusten kautta (http://www.energiatehokkuussopimukset2017-2025.fi/). Nyt hallituksen esityksessä myös kiinteistöalan energiatehokkuussopimukseen liittyneet saisivat korotettua avustusta korjauskustannuksiin, mikä on erinomaista, sillä viime vuosina kiinteistöalan vuokra-asuntoyhteisöjen toimenpideohjelmaan liittyneillä ei ole ollut mahdollista saada taloudellista kannustusta toimintaan toisin kuin esim. kiinteistöalan energiatehokkuus-sopimuksen toimitilojen toimenpideohjelmaan ja elinkeinoelämän energiatehokkuussopimus-toimintaan liittyneillä energiatuen ja energiakatselmustuen kautta. Suomea koskevien sitovien energiatehokkuustavoitteiden vuoksi on kansallisesti tärkeää, että energiatehokkuussopimusten kattavuus on mahdollisimman korkea. Mahdollisuus lisätukeen kannustaa sekä nykyisiä liittyjiä jatkamaan sopimuksessa että uusia liittyjiä mukaan sopimukseen.

> Kiinteistöalan vuokra-asuntöyhteisöjen toimenpideohjelmassa on mukana 32 yritystä ja 254 0000 asuntoa. Perustelumuistion kirjausten perusteella emme ole varmoja ovatko ne kaikki kuitenkaan avustuksen piirissä. ”*..avustusten saajina eivät voisi olla esimerkiksi vapaarahoitteisten asuntojen vuokrausta harjoittavat vuokra-taloyhteisöt”*.

Energia-avustuksen suhde muihin käytössä oleviin avustus/rahoitusmalleihin jäi joiltain osin epäselväksi.

> Onko energia-avustuksella liittymiä tai rajoitteita suhteessa esim. kotitalous-vähennykseen tai erilaisiin hankkeiden rahoitusmalleihin (esim. leasingratkaisut tai ESCOt).

Energiatodistuksen hyödyntämistä konkreettisena työkaluna energiatehokkuuden parantumisen laskennassa pidämme erittäin hyvänä asiana.

> Hieman epäselvää on kuitenkin joissain tilanteissa se, miten käytännössä energia-tehokkuuden parantuminen tulee osoittaa tai milloin energiatodistus tulee hankkia. Näin esimerkiksi tilanteissa, joissa energiatehokkuutta on rakennuksessa jo aiemmin parannettu.

HE 44/2019 vp
Päivi Laitila, Harri Heinaro,
Kirsi-Maaria Forssell

4.11.2019

On oletettavaa, että energia-avustus tulee herättämään suurta mielenkiintoa. Avustusten hakijoilla voi olla haasteita löytää rakennusalan ammattilaisia ja suunnittelijoita työn toteuttamiseen. Joillain tavoin tulisi selkeästi viestiä mistä pääsuunnittelijoita ja erityissuunnittelijoita löytyy, sekä millaisia ammattilaisia tarvitaan kussakin tapauksessa.

Perustelumuistiossa todetaan Asumisen rahoitus- ja kehittämiskeskuksen toimivan valtionavustus-laissa tarkoitettuna valtionavustusviranomaisena, joka päättää avustuksen myöntämisestä ja hoitaa siihen liittyvät tehtävät. Muistiossa todetaan, että hakemusten käsittelyyn tarvitaan jonkin verran lisäresurssia vuosille 2020-2022.

> Hakemusten käsittelyn lisäksi avustusten käytäntöön vienti tulee vaatimaan pikaisella aikataululla selkeää viestintää, neuvontaa ja esimerkkejä niin kuluttajille kuin erilaisille ammattilaisille. Jo edellä esitimme huolemme siitä, että miten kuluttajat löytävät korjaushankkeiden suunnittelijoita. Sen lisäksi kuluttajat tulevat tarvitsemaan ohjeita ja neuvontaa: esimerkiksi konkreettiset ohjeet miten edetä prosessissa, kuinka paljon tukea tulee saamaan ja milloin tuki maksetaan. Myös ammattilaiset tarvitsevat konkreettisia ohjeita ja malleja siitä, miten avustushakemus tehdään, miten energiatehokkuuden parantuminen todennetaan, milloin pääsuunnittelija voi olla samalla erityissuunnittelija jne.

Esityksessä todetaan lyhyesti tavoitteeksi koota tietopankki suunnitteluratkaisuista, joilla energiatehokkuutta on parannettu, ja että näitä tietoja voidaan käyttää tutkimus- ja selvitys-hankkeissa sekä mahdollisesti löytää niistä tehokkaita kombinaatioita, joita voitaisiin käyttää uusien oppaiden, ohjeiden sekä tarvittaessa säädösvalmistelun perusteena. Tietopankin toteutusaikaa tms. ei mainita.

> Pitkän aikavälin peruskorjausstrategiaa laadittaessa ovat viestintä, neuvonta ja esimerkkiratkaisut sekä mahdollinen one-stop-shop -ratkaisu nousseet vahvasti esiin. Tämän alkuvuonna 2020 valmistuvan strategian tuloksia kannattanee tarkastella myös energia-avustusten näkökulmasta.

Kaiken kaikkiaan olemme valtion kestävän kehityksen yhtiö Motivassa erittäin tyytyväisiä, että tämä energia-avustusprosessi on laitettu ripeästi liikkeelle. Olemme mielellämme ympäristö-ministeriön ja Asumisen rahoitus- ja kehittämiskeskus ARA:n apuna, jotta tämä olennaisen tärkeä ja odotettu energia-avustusten käytäntöön vienti pystytään toteuttamaan jouhevasti ja vaikuttavasti. Tämä tulee vaatimaan selkeää viestintää ja neuvontaa, linjauksia ja esimerkkejä, sillä nämä avustukset koskettavat sekä tavallisia suomalaisia eri asumismuotojen asukkaita että hyvin lukuisia ammattilaisryhmiä.

Helsingissä 4.11.2019
Motiva Oy

Vesa Silfver
toimitusjohtaja

Motiva Oy
Pohjoinen Rautatiekatu 25
PL 489
00101 Helsinki
Puhelin 09 6122 5000
www.motiva.fi

Motiva Oy
Pohjoinen Rautatiekatu 25
P.O. Box 489
FI-00101 Helsinki
Tel. + 358 9 6122 5000
www.motiva.fi

Y 1629255-4 – Kotipaikka Helsinki

VAT No. FI16292554 – Domicile Helsinki